

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

74. ÅRGANG

19. MAI 1962

A V I N N H O L D E T :
KVINNENE I EEC - HVORDAN SKAL EN PREKEN VÆRE?
- PÅSKENS ILD OG PINSSENS BRANN - FRA MENNESKE TIL
MENNESKE - «DEN HELLIGE KONG HÅKON» - BLIKK
PÅ TIDEN - UTLANDET

NR
10

NESTE NUMMER UTKOMMER 2. JUNI 1962

R. I. P.

Vår Kjære medsøster,
Søster VALERIA OP GEN OORTH,
døde rolig den 26. April 77 år gammel,
og blev gravlagt den 2. Mai i Bergen.

St. Franciskus Søstrene.
Den avdøde anbefales til de troendes forbønn.

St. Gudmunds Legat.

Anseknning om å komme i betraktning ved utdelingen av St. Gudmunds Legat til fordel for katolske barn i katolske skoler, bes sendt innen 15. juli d.d. til

Prioren for Dominikanerne,
Neuberggt. 15,
Oslo N.V.

ST. OLAV BOKHANDEL

Tlf. 42 31 70

Mandag til fredag åpent til kl. 16
lørdag —>— 14

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO,
Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68.
Kontortid 12—13 hver dag
unntatt lørdag.

OSLO KATOLSK MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.
Akersv. 5, Oslo.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Josephs Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Bergen
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Hammerfest
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikael's Kirke		
St. Mikael's Prestegård		
St. Theresia kirke	}	Hønefoss
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeth Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Tromsø
Bispegården		
St. Olavs Kirke,		
Bispegården		
St. Olavs kirke		
St. Olavs Prestegård	}	Tønsberg

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 41 79 80

LEGMANNSRÅDET

OSLO KATOLSK BISPEDØMME
Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

St. Hallvard Kameratklubb

har møte hver torsdag kl. 19.30, i Urtegt. 29, Oslo. Tlf. 68 08 68.

HVA ER UNDERFORSIKRING?

Hvis forsikringssummen er lavere enn verdien av Deres innbo risikerer De å ikke få full erstatning. La ikke dette hende Dem.

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00
OSLO

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 20. MAI (4. søndag e. påske):
Ep. Jak. 1, 17—21. Ev. Joh. 16, 5—14.

Mandag, tirsdag, onsdag, torsdag:
Ferialdager. Fredag: Gregor VII, pave og bekj. Lørdag: Filip av Neri, bekj.

SØNDAG 27. MAI (5. søndag e. påske):
Ep. Jak. 1, 22—27. Ev. Joh. 16, 23—30.

Mandag: Augustin, bekj. Tirsdag: Maria Magdalena av Pazzis, jomfru. Onsdag: Vigilien til Kristi Himmelfartsdag. Torsdag: KRISTI HIMMELFARTSDAG. Ep. Ap. Gj. 1, 1—11. Ev. Mark. 16, 24—20. Fredag: Angela Merici, jomfru. Lørdag: Vår Frues Lørdagsmesse.

SØNDAG 3. JUNI (Søndag efter Kristi Himmelfart): Ep. 1. Pet. 4, 7—11. Ev. Joh. 15, 26—27; 16, 1—4.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSK BISPEDØMME:	Stille	Høy-
	messe	messe
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00	11.00
St. Hallvarvs kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 55 07 71	8.15-9- 11.30	10.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00 9.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23 75 1	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgars kirke, Kirkegaten 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
STABEKK: Maria Kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvarvs kapell, tlf. 84 90 28 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949	—	10.45
St. Olavs kapell	8.00	—
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20 221	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, tlf. 7558 Mariheimen, Nørve, tlf. 7184	8.30	11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegården tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Elisabeth Inst. St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	8.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo NV.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 31 70.

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år -
Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen
(se nederst på omslagssiden). 24
nummer årlig. - Postgiro 153 21

KVINNENE I EEC

Det ukjente skremmer. Og ukjente er nødvendigvis mange av de nye trekk som vil prege vårt liv og vår hverdag i det nye europeiske fellesskap vi etterhvert trekkes inn i. Det er kanskje ikke så underlig, men ihvertfall noen ganger litt komisk, å se enkelte mane frem de rene spøkelses i den anledning. Blant annet har det i debatten om EEC (Fellesmarkedet) vært en viss uro på både dansk og norsk kvinnesakshold: Er ikke den nordiske kvinnens frigjorte og likestilte livsform nå truet av et «katolsk» livsmønster som har — og kanskje påtvinger oss i Norden — en annen oppfatning av de to kjønns rolle og plass i familien og samfunnet? I grovere eller mer nyansert form har dystre profetier gjort seg gjeldende: Nå går det tapt, alt det kvinnene hos oss har vunnet seg de siste tre-fire slektledd — veien fører tilbake til «de stummes leir», til «Kinder, Küche und Kirche», til patriarkatet og mannssamfunnet.

Der skal, forståelig nok, mindre til for å sette sinnene i kok. Men rett betenkt er det jo hverken sindigheten eller tankekraften som slår en i disse kannestøperiene. Og ved litt eftertanke oppdager en minst to sider ved saken som bare sjelden blir ydet full og rettferdig oppmerksomhet.

Den første er denne: Hvis vårt eget livsmønster og kvinnens plass i det er det overlegne, det mest menneskeverdige (i noen viktige henseender er det utvilsomt det), er det ikke da i all enkelhet naturlig å tro at det tvert om vil vinne fremgang, som vårt bidrag til fellesskapets liv? Sydligere folk kan ha ett og annet å utsette på vår livsform, noen ganger med rette. Men nordisk sosialpolitikk møter da, så vidt vi vet, nokså almen anerkjennelse verden over, som noe av et forbilde på hvordan siviliserte mennesker i ansvar, respekt og gjensidighet skal ordne sitt samliv. Hva er det for en merkelig motløshet som innbiller oss at dette skal nedskrives eller avvikes innenfor et fellesskap der det tvert om har gode sjanser for å tjene som et mønster?

Under enhver frigjørelse av individet og menneskeverdet i Vesten, ute og hjemme, ligger i virkeligheten bevisst eller ubevisst Evangeliets og kristendommens menneskesyn. Også idag er jo millioner av kvinner, utenfor kristendommens innflytelsessfære, henvist til et liv

som i større eller mindre grad minner om husdyrets eller slaveriets. Blant annet er kvinnens stilling, ikke bare i primitive folk, men innenfor en verdensreligion som Islam, ofte et dystert kapittel. Det er kristendommen som etterhvert har presset både slaveriet og kvinnens nedverdige ut av vårt kulturmonster som noe vi ikke vil tåle: «Her er ikke jøde eller greker, ikke mann eller kvinne, ikke trelle eller fri — alle er de ett i Jesus Kristus.»

Hva vi ut over denne grunnleggende frigjørelse legger i kvinnens menneskeverd og utfoldelse, det kan vekse med ulike folk og levevilkår og tradisjoner. Men det felles utgangspunkt synes oss å være det avgjørende: Det gjør nemlig spenningen mellom nyansene fruktbar. Den europeiske enhet, nærheten mellom Europas folk, kan da bare øke den sunne utfordringen også i de verdier som nordiske kvinner har vært de første til å vinne.

Den andre siden ved saken er denne: Det er jo ikke så ganske utenkelig at kvinnene hos oss også kan ha ett og annet å lære utenfor tunet heime. Er Nordens kvinner, i og utenfor ekteskapet, lykkeligere og menneskeligere enn Sydens? Det skal vel godt gjøres å gi noe selvikkert og entydig svar på det. Og der er vel ikke så liten arroganse på ferde når der på enkelte kvinnesakshold idag tales så høyrøstet. Ikke bare om at kvinnene i noen av Europas eldste kulturland dessverre er blinde og ufølsomme for sin egen verdighet. Men også, gjerne i lett nedsettende ordelag, om nordiske kvinner som finner sin lykke og livsglede, ikke i å sette barna i barnehage eller daghjem og utøve et yrke i tillegg til gjerningen som hustru og mor, men som synes at hjemmet og barna — de sistnevnte i et antall som kanskje tillater seg å overstige Statistisk Sentralbyrås gjennomsnitt for

(Forts. neste side)

En god mor er det uerstatteligste blant mennesker.

HVORDAN SKAL E

FIRE KATOLIK

I tusen år har der vært preket i norske kirker. Allerede i sagaene — hos Snorre særlig — får vi en anelse om hvordan de første katolske misjonærene målbar sitt evangeliske budskap for et folk med rå og harde seder — det er Kvitekrist som H e r r e n, den mektigste i Allheimen, som synes å være deres fremherskende tema. Senere røber en og annen bevart tekst hvordan tiggermunkene — fransiskanere og dominikanere — i det 13. århundre bringer nye, europeiske prekenmønstre også til våre bygdekirker — den berømte «Stavkirkeprekenen» er et eksempel på det.

Med Reformasjonen kommer først den tørre lutherske ortodoksi: I denne Ordets kristendom sveller prekenen til både en og to timers belæring, og i våre folkemuseer kan en se de piggstavene klokkeren brukte til å holde søvnige syndere våkne! Med Opplysningstiden på 1700-tallet kommer «potetprestene» som noen ganger preker mer om landbruksmetoder enn om Evangelium, og med pietismen kommer igjen en ny, ofte følelsessterk og effektiv forkynnelse av syndsbevissthet, omvendelse og frelsesglede.

Med vår egen tid kommer så den enkle, livsnære, «strøm-linjede» preken, og dessverre også dens avart: «Fotballprekenen», med den misforståtte tilpasning som noen ganger går på både budskapet og verdigheten og alvorret løs.

Den katolske preken har tildels fristet en annen skjebne — prekenen har jo også en annen funksjon i vår gudstjeneste. Men også her er registeret bredt, fra kirkefedrenes klassiske homilier til redemptoristenes eller kapusinernes folkelige «misjonsprekener», fra en Savonarolas rystende botsappell i et lastefullt Firenze til en Bossuets storslagne veltalenhet ved Solkongens hoff.

Vår tids kristne — katolikker som protestanter — er nøkterne — i dette stykke som i så mange andre. Hva venter De av en preken? er et spørsmål vi har stilt noen av dem som ferdes jevnlig i våre Oslo-kirker. Vi synes svarene røber sans for at prekenen skal være et møte med det Guds ord som fordyper vårt trosliv, og barmhjertighet for predikanten som igjen og igjen, i en tjeneste ingen helt kan fylle, skal løfte en så stor oppgave som å formidle dette ord.

Ola Nordmanns standardfamilie — fyller ikke bare deres dag, men også deres krav til livet.

Menneskelivet har så mange mønstre og så tilsvarende mange muligheter for å virkeliggjøre det beste i seg selv, at en bør ta seg i vare for å uniformere det. Kanskje er allikevel ikke vår patent-definisjon av menneskelig lykke den alt avgjørende — ja kanskje kommer den rent ut sagt inn under miniatyr-dikteren Kumbel's ironi:

«At jeg er Universets midte
er ingen hasarderet dom —
jeg slutter mig rent logisk til det,
thi resten er jo udenom!»

Med den klype salt på tungen er vi visst bedre rustet til både å gi og motta i det nye fellesskapet.

HRM.

RO,
KLARHET
OG
STYRKE

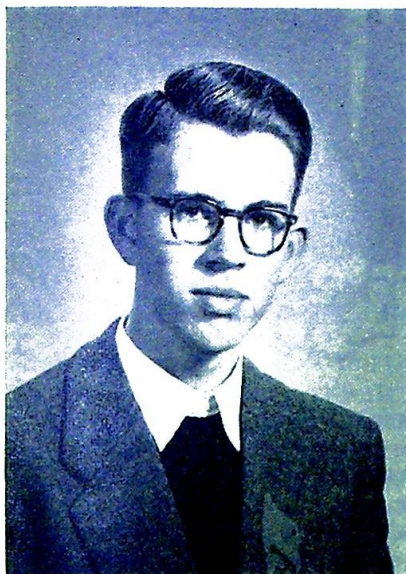
Dr. Gunnhild Johnson synes liturgien gir så meget, og så langt på vei er en preken i seg selv, at det stiller den muntlige forkynnelsen avgjort på annen plass. «Liturgien er i seg selv vekkende nok,» sier hun, «derfor er jeg både takknemlig og gledelig overrasket over å konstatere det saklige og opplysende preg prekenene oftest har i våre kirker. For det er ro og klarhet og styrke kristenmennesket skal motta gjennom forkynnelsen — og ikke minst realopplysninger om troen. Selvfølgelig må vi rystes nå og da — jeg minnes særskilt et par prekener, den ene av professor Johs. Ordning og den andre av en dominikaner, som begge pekte på det fryktelige ansvar og alvor ved å være en lunken kristen, en som står bare i Kirkens dør og stenger utsikten for andre frem til alteret der Kristus er. Vi kan også godt ta litt formaning og skjenn når det trenges.

Hva formen angår, holder jeg på at den skal være kort og klar — og fremført tydelig også for dem på bakerste benk. Vi som lytter regner med at den er grundig forberedt — det vil vel for de aller flestes vedkommende si nedskrevet i et manuskript — bare predikanten så frigjør seg fra det. «Prekentonen» er skrekkelig, men den er heldigvis intet problem hos oss. Og så skal en preken være nettopp så «upersonlig» — i god forstand — som den vanligvis er fra våre prekestoler. Det er ikke presten og hans sjeleliv vi skal møte, det er hans og vår Gud. Det er såmenn intet kompliment til predikanten når det heter: «Han ga seg helt —.» Det er jo ikke seg han skal gi, predikanten må tre tilbake for sitt budskap. Og har han for sin preken lest opp Evangeliet i Skriftens egne, uovertreffelige ord, så kan han knapt gjøre noe verre enn så å gjenfortelle det hele en gang til med sine egne, fattigere ord. Jeg synes han gir oss mer ved å ta en setning eller et poeng ut av sammenhengen, og så vende seg til vårt liv og vår hverdag her og nå, med det poenget som et avslørende og forklarende lys.

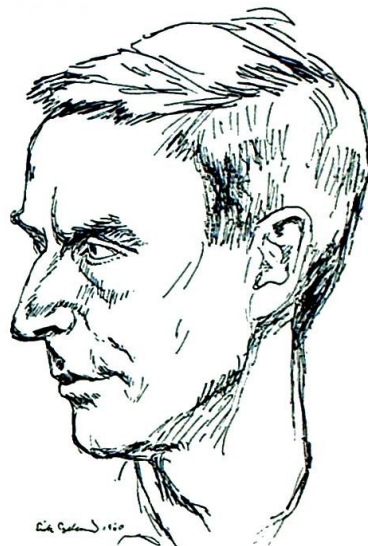
Forøvrig vil jeg si at jeg meget sjelden har vært skuffet over en preken — noe tar en alltid med seg ut av kirken.»

N PREKEN VÆRE?

KER GIR SVAR

DEN
ER
INGEN
PRESTA-
SJON

SOM
SKÅRET
TIL
MED
KNIV

Stud. med. *Helge Erik Solberg* tar sitt utgangspunkt i dette siste: At utbyttet av en preken vel ligger svært meget i ens egen innstilling. «Vi som lytter bør begynne med å ta frem vår ydmykhet — vi er jo ikke kommet for å bedømme en prestasjon. Prekenen har jo en religiøs funksjon, og vår holdning synes jeg må være den åpne og mottagelige som gjelder i tros livet for øvrig. Det er ellers typisk at en dårlig foredragsholder kan være en god predikant, og en preken kan være både vakker, interessant, akademisk og høytidelig uten derfor å være egentlig en *god* preken — i hvert fall i den betydning jeg ville legge i ordet.

Det vesentlige formål for predikanten må vel være å berike tilhørernes tros liv. Det oppnår han visst best ved tre midler. For det første ved ikke å preke for *langt*. Apostlenes Gjerninger forteller jo at selv under en Paulus' prekestol var det mulig å sovne, og jeg tror noe av det viktige ved en god preken er muligheten for å fastholde og huske det som ble sagt. Er prekenen utflytende drukner det viktige poenget i ord. For det andre: *Forberedelsen*. Jeg tror ikke noe videre på nytten ved improviserte prekener — som regel fører jo det «frie» ord tvert om til at predikanten faller tilbake på ordklisjeer som det kan være en lidelse å lytte til — enda værre blir det om han tilsetter sentimentalitet. Og for det tredje må *målsetningen* være klar — både predikanten og vi som lytter må føle hvor vi skal hen. De betraktninger som *Romano Guardini* har i sin Kristus-biografi «Der Herr», og som så vidt jeg vet opprinnelig er prekener over evangelietekstene, synes jeg er skoleeksempler på god evangelisk forkynnelse. Prekener av den typen tror jeg alltid gir en meget for kristenlivet.»

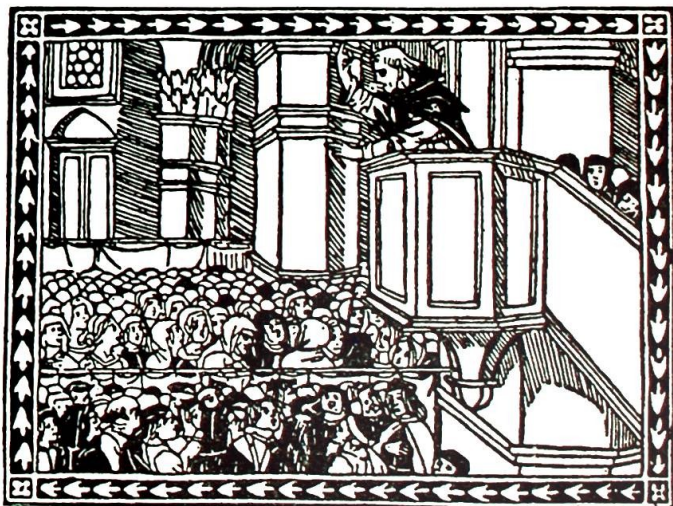
★

Med skrekkblandet gru er det tydeligvis at forfatteren *Åge Rønning* minnes sin barndoms kirkebesøk, da prekenen kunne vare tre kvarter: «Sitt nå rolig, du har ikke vondt av å høre Guds ord!» Barnet syntes det lett ble fler av pastorens enn av Guds ord, Rønning sier at det for lang tid ga ham «en sterk avsky for greie lignelser, for predikanter som ikke føler ordenes valør og verdi». Herrens får og Herrens sauer er jo nemlig ikke helt det samme.

Med årene er han visst blitt litt mildere overfor den arme predikant, selvom de av oss som bestiger prekestolen nok ennå får ett og annet risp av hans penn:

«Som katolikk slipper jeg med korte prekener. Og jeg hører få eller ingen *nye* lignelser. Det gjør meg mildt stemt må jeg tilstå.

En preken må skjæres til med kniv. Hadde Kirken vært tyrannisk som andre ofte innbiller seg at den er,

Savonarolas botsprekener forvandlet engang florentinernes liv.
(Samtidig tresnitt.)

så hadde det vel sittet en skummel sortkjole på det innerste kontoret i bispegården med en diger blåblyant. Som en siste kontrollinsans. Å, hvor mye godt den mannen kunne ha gjort av og til. For selv i våre korte prekener, kan vi oppleve de to ekstraminuttene som sløver. Ikke fordi vi har vondt av å høre Guds ord, men fordi prestens forklarende ord til oss på Kirkens vegne blir svekket av overflødige ord. Det blir noe mimrende over de vakreste setninger da.

En preken er for meg en ny undervisningstime. Evangeliets tekst satt som lys på vår verden, våre fengsler, bomber, sult og gråt, våre sorger og gleder. Kristi vilje, i Kirken.

Det er ikke plass til talemåter og mange ord i evangeliene. Det skulle det heller ikke være i prekener om kristendommens paradokser, de som verden regner som skjære galskapen.

For egentlig er det jo liv om å gjøre når evangeliet forkynnes, og når det er liv om å gjøre konsentrerer man seg om det vesentlige».

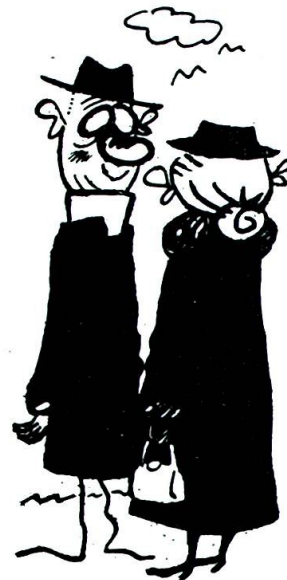

I ORDETS TJENESTE

Og tilslutt er det vel rettferdig at også *predikanten* får ett ord med i laget. Kapellane ved St. Olavs Kirke i Oslo, pastor *André Hæck*, har — uten å ha sett de andres innlegg og derfor uten å vite det selv — kommet til å sammenfatte det viktigste av det som de spurte hadde på hjertet:

«Jeg går ut fra at det er den vanlige søndagspreken vi snakker om her. Vel, da synes jeg at man ikke må se den isolert og for seg, men at det er vesentlig å betrakte den som *en funksjon i liturgien*. Ut fra dette må det så la seg gjøre å si noe om hvordan en preken bør være. Den skal være kort. Nåtidsmennesket lever et jaget liv, og får sine inntrykk og opplysninger, både gjennom presse, film, radio og TV, i korte, presise formuleringer og hurtig-skiftende bilder. Vi kan ikke nekte at vi alle er *preget* av dette, og at mange til og med har mistet *evnen* til å konsentrere seg lenge. Det er meget beklagelig, men slik er det. Og når vi preker bør vi være oppmerksomme på at en god del av våre tilhørere, som ofte lever under et ganske sterkt psykisk press, har mistet denne evne. Forøvrig synes jeg også selv, at skal man virkelig kunne absorbere en preken på 20 minutter og mer, da skal den jamen være god! Det viktigste her er imidlertid at vår katolske liturgi jo ikke står og faller med prekenen. Det allerviktigste er at Kristus selv handler og griper inn i vårt liv ved feiringen av Nattverden. Prekenen skal finne sin naturlige og organiske plass i *Ordets tjeneste*, og derved i hele liturgien.

En god preken er tydelig. Og da mener jeg ikke først og fremst diksjonen, men formuleringen. Det dreier seg

Den svenske humoristen *Gahlin* har bidratt til de talløse historier om uheldige predikanter med ovenstående tegning, som bærer den uimotståelige teksten:

«Om pastorn kunde ana vad pastorns predikan betydde för mej. Det var som en bägare vatten till en druknande!»

om mysterier som intet språk har helt dekkende uttrykk for. Men dessuten må man på en måte «oversette» stående uttrykk, teologisk fagspråk, filosofiske vendinger og Bibelens semittiske formuleringer til klart og utvetydig hverdagsspråk. Det er et slit, en kamp med ordene. Og det gjelder vel særlig dersom en skal preke på et språk som tross alt ikke er ens morsmål.

Prekenen skal bare behandle ett eneste tema. Det dukker ofte opp flere gode ideer. Man er stadig fristet til å trekke inn andre, kanskje ikke mindre vesentlige ting. Men allikevel, har man sagt det man ville si om dette éne emne, da bør en slutte. Her bør man holde regning med at gjennomsnittskatolikken går i messen hver søndag. Det prekenen kan formidle i løpet av et kirkeår blir på den måten ikke så rent lite.

Prekenen skal være Kristosentrisk. Kirken forsvarer ikke bare en *sak*, den formidler ikke bare en *lære*, den bringer oss i levende kontakt med en *Person*, Kristus, «den første og den siste og den Levende» som Han selv kaller seg. Det finnes ikke noe annet Navn som vi kan finne frelse i. Derfor bør vi preke Kristus, og hvis vi sier noe om noe annet skal det være i tilknytning til Ham.

En preken skal være forkynnende. Moralisering bør reduseres til det som glir naturlig inn i det hele som logisk konklusjon. Den tid er heldigvis forbi da både predikant og menighet boltret seg i en prekenform full av klager og bebreidelser mot folk som vanligvis ikke var tilstede i gudstjenesten . . . . Selvom formaninger alltid er et tveegget sverd, skal presten ikke være redd for å si fra hvis det trenges. Men gjennomgangstemaet

(Forts. neste s.)

ER
50 ÅR

Pater Norheim sammen med Edvard Griegs venn og fremste amerikanske tolker, pianisten Percy Grainger.

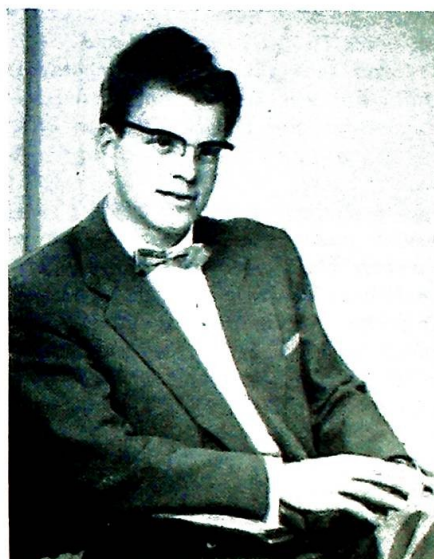
Den 24. mai fyller pater *Thoralf Norheim* O. P. 50 år. Merkedagen inntreffer mens pateren for annen gang befinner seg på en årslang konsertturné i USA, der han gjennom et stort antall arrangementer fra kyst til kyst bidrar til å reise kapital for fullførelsen av St. Dominikus Kloster i Oslo.

Thoralf Norheim er født på Notodden og valgte tidlig, under sin fars veiledning, musikkens vei. Ved Musikkonservatoriet i Oslo studerte han klaver under *Halfdan Cleve*, *Nils Larsen* og *Rolf Brandt Rantzau*, og virket etter sin debut som konserterende pianist. I 1937 ble han opptatt i den katolske kirke, og i 1945 trådte han inn i Dominikanerordenens nordfranske provins. Etter novisiat i Paris og studier ved Le Saulchoir, ble han i 1950 presteviet i Oslo. Fra 1952 har han så virket som prest ved St. Dominikus Kloster i hovedstaden, samtidig som han har utfoldet en rik aktivitet som musiker, både som organist og konsertgivende pianist. Ikke minst er han kjent fra hyppige kringkastingskonserter. For «St. Olav» var han en kyndig medarbeider gjennom spalten «Liturgi og musikk».

Både som prest, sjelesørger og kunstner har pater Norheim vunnet seg en stor venneskare ute og hjemme, og mange vil nok minnes ham med sympati, takknemlighet og forbønn i den gjerning som har ført ham så langt hjemmefra på 50-årsdagen.

X.

Hvert år samler en faglig jury årets femogtyve vakreste norske bøker til en utstilling. Med glede ser vi vår nye latinsk-norske messebok blant de utvalgte. Utgiveren, pastor *Ivar Hansteen Knudsen* og dekoratøren, *Hermann Bongard*, får blomster for sitt arbeide med henholdsvis typografisk formgivning og bind og dekor. «Religiøs litteratur og bøker med tilknytning til kirkelige handlinger,» heter det blant annet i vurderingen, «er ikke alltid — estetisk sett — like oppbyggelige som innholdet ellers er ment å være. Denne boken står imidlertid langt over gjennomsnittet, og i forhold til omfanget og vanskelighetsgraden er oppgaven meget fortjenstfullt og verdig løst.»

ØISTEIN VOGT DEBUTERER

Pianisten og korsangeren *Øistein Vogt* som vi tidligere («St. Olav» nr. 18, 1961) har presentert for våre lesere, avslutter i år sine studier ved den pavelige musikkhøgskole i Regensburg. Den 23. mai debuterer han i Oslo, sammen med en tysk kollega, pianisten *Konrad Pfeiffer*. Vogt har studert klaver hos *Käthe Remann*, en elev av *Wilhelm Kempf*. Hans spesialitet er ellers klassisk polyfon sang og gregoriansk koral, som han har studert både ved det kjente guttekor «Domspatzen» i Regensburg og hos benediktinerne i Solesmes. Som vi tidligere har nevnt, er det Vogt's håp å kunne ta opp arbeidet med grunnleggelsen av et katolsk guttekor kommende høst.

i våre prekenes skal være en fortsettelse av Kirkens første forkynnelse på Pinsedag «om Guds store gjerninger».

Som Liturgien skal også prekenen være objektiv. Vår Liturgi kjenner ingen ukontrollerte følelsesutbrudd, og tekstene i Messen er slik at de sier vesentlige ting om vårt forhold til Gud i Kristus på en slik måte at det passer for enhver stemning, for enhver alder og enhver tid. Derfor skal en preken heller ikke støtte seg til predikantens personlige ideer eller opplevelser. Skal prekenen være en funksjon i Liturgien bør det også her rette seg etter Liturgien, og ikke gli ut i det subjektive.

Jeg vet at med dette har jeg ikke bare beskrevet et

ideal, men også avsagt en dom over de fleste av våre søndagsprekenes. Det får ikke hjelpe. Vi får forsøke om igjen og om igjen.

Men, en ting til. Hvis søndagsprekenen er en funksjon i Liturgien, da vil jeg si at sist men ikke minst er en god preken: *en preken det lyttes til*. Det som skjer ved alteret er ikke bare prestens men hele menighetens sak. En preken er heller ikke noe enmannsforetagende. Det er en tros-akt fra både prestens og menighetens side. Vi sier at Gud klarer å skrive rett med skjeve linjer. Til den *troende* vil Han også klare å tale tydelig gjennom en Ordets tjener som ikke alltid er en ordets kunstner.»

Påskens ild og Pinsens brann

Det lys som ble tent påskennatt, blir bare en kort tid iblant oss. På Kristi Himmelfartsdag blir det fjernet fra kirkens kor.

Hele påsketidens liturgi bærer preg av lysets symbolikk. Den blir innledet i oppstandelsens natt ved at den nye ild blir innviet og påskelyset tent. I prosesjon føres lyset frem gjennom den mørke kirken. Av dets flamme blir alle våre lys tent. Som ildsoylen gikk foran jødene og viste dem veien til det forjettede land, blir påskelyset båret høyt foran menigheten: den oppstandne Kristus leder sitt folk, det nye Israel, mot Faderens rike. Tre ganger blir det løftet opp og alle faller på kne: *Lumen Christi — Deo gratias* (Kristi lys — Lovet være Gud).

Siden denne natt har påskelyset stått på en æresplass og brent under gudstjenesten som et symbol på Jesu legemlige nærvær blant apostlene. Søndag etter søndag, mens evangelienes budskap om den oppstandnes åpenbaringer ble forkynt, mens Jesu avskjedsord til sine venner ble opplest, brant påskelyset som et levende uttrykk for vår tro. Det brant ikke natt og dag, men bare når vi var samlet og vår Frelser var blant oss. Kristus var heller ikke — sier Evangeliet — til stadighet sammen med sine disipler i disse førti dager: Han kom uventet, ble en stund hos dem, styrket deres tro, for så igjen å bli borte for dem. Det er dette hemmelighetsfulle nærvær påskelyset har vært et symbol på, den tiden det har stått fremme i koret.

På himmelfartsdagen blir det fjernet: Kristus har nu vist seg for siste gang. Ved langsomt å forsvinne mot himmelen for apostlenes øyne, lot han dem forstå at han ikke mer ville åpenbare seg for dem. En ny æra begynte, de siste tider var innledet. Han ville ikke komme igjen før den ytterste dag, for å dømme de levende og de døde.

Påskelyset blir fjernet, dets flamme skal ikke mer lyse blant oss. Men den ild som ble innviet påskennatt, den nye ild fra Kristi oppstandelse er ikke dermed slukket. Snarere tvertom. Hør Jesu ord til sine venner: Forlat ikke Jerusalem, vent på Faderens løfte, tiden er kommet da dere skal døpes med den hellige And. Det som Jesus lover er at ilden fra nu av skal brenne ennu sterkere. Han som har skinnnet blant menneskene som verdens sanne lys, skal ikke vise seg mere, men det er først nu han for alvor kaster sin brannfakkell inn i verden.

Pinsedagen ble apostlenes lengsel oppfylt: «Det kom brått en lyd fra himmelen som av et veldig vær . . . Og det viste seg for dem tunger som av ild.» Det samme lys som hadde lyst for dem i tre år, tok dem nu i besittelse så de selv ble en brennende ild. Jesu egen ånd hadde slått ned i dem.

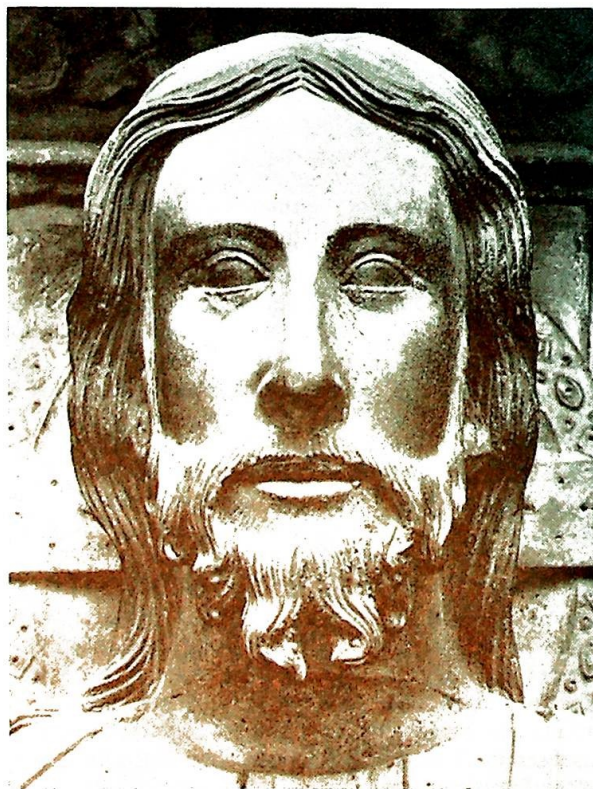
Når vi således lar oss belære av liturgien og påskelysets symbolikk, forstår vi bedre himmelfartsdagens dypeste mening. Dagen forbinder påsken med pinsen.

Kristi himmelfartsdag avslutter den korte periode som følger umiddelbart etter Jesu oppstandelse, åpenbaringenes dager, påskelysets tid. Jesus er oppstanden, han har seiret over døden og overbeviser sine venner om at det virkelig er han som står hos dem. Han gleder deres hjerter, men oppholder seg ikke lenger blant dem; han

hører en annen og bedre verden til. Hans nye form for nærvær er bare en overgang. Han skal tilbake til Faderen, han er alt tilbake hos Faderen. Men det lys som han ved sin oppstandelse har tent i disiplenes hjerter, kan ikke slukkes før det har satt hele verden i brann. Jesu lysende skikkelse blir borte for deres øyne, men den ild som oppslukte døden slår nu ut i lys lue, Guds Ånd blir kastet ned på jorden.

Dermed har Jesus holdt sitt paradoksale løfte, at han ville gjøre sine apostler en tjeneste ved å gå bort. Ja, at det «var bedre for oss» at han gikk bort. Den ildsoyle som gikk foran oss, er blitt borte for oss. Men til gjengjeld er Guds ild tent i vårt sinn, i vår ånd. Så lenge vi hadde Jesus Kristus blant oss, kunne vi følge ham, men han kunne ikke være mere enn en lærer og en venn for oss. Det avgjørende var ikke skjedd. Det skjer når Jesu ånd blir sendt, for det er Ånden som gjenföder oss.

Om kort tid blir påskelyset fjernet fra kirkens kor. Påsketiden nærmer seg sin avslutning, men dermed er den ild som ble tent påskennatt på ingen måte slukket. Når vi med øynene har fulgt vår oppstandne frelser på vei tilbake til Gud, går vi ikke hver til vårt, som om alt var slutt. Vi samler oss tvertom i bønn. Og snart opprinner pinsemorgenen. Da vil liturgien påny stråle av ild og flammer. Den vil kunngjøre for all verden at påskens seier er fullført, at himmelfarten har båret sine frukter. Guds ånd har slått ned som en fortørende ild over skaperverket, og ingen makt vil stanse den for Guds lys har strålet over den hele jord.

Jesus — dødens beseirer. (Chartres-katedralen.)

FRA MENNESKE TIL MENNESKE —

ET HJERTELAGEST EVENTYR

Det er ikke bare Abbé Pierre og Pater Pire som har vist innfølelse for det ydmygende ved å lide nød og trenge hjelp, og oppfinnsomhet for hva mennesker med hjertelag kan gjøre for å lindre også denne siden ved medmenneskers elendighet. Dette er sagaen om en svensk kvinne som ut fra den samme viten har gjort en utrolig innsats i flyktningenes tjeneste.

En septemberdag i 1958 talte forfatterinnen Gunnel Vallquist i Katolsk Forum i Oslo over emnet «Flyktningehjelpen og vi». Det ble ikke — som en hadde ventet — en almen oversikt over hva der i vår tid gjøres for flyktningene. Det ble et helaftens møte med ett enkelt menneske: Britta Holmström, og hennes innsats: Inomeuropeisk Misjon.

Nå har Britta Holmström selv besøkt Oslo og fortalt om det eventyret som for henne og hennes mann ble født da verden i 1938 pustet lettet etter München-forliket og trodde freden var reddet ved Hitlers og Chamberlains «forlik». Britta Holmström så med det utpregede kallsmeenskessklarsyn at München var ikke slutten på et gammelt, men begynnelsen på et nytt, langt og redselsfullt kapittel i Europas historie, der flyktingenes tragedie bare kunne vokse til uhyrlige dimensjoner. Mens der ble jublet og flagget i alle vår verdensdels hovedsteder, gikk hennes tanker til Sudetenlands flyktninger, de første på en lang, lang liste ofre. Og her begynte et filantropisk arbeide av så veldige dimensjoner at Britta Holmström med god grunn har vært foreslått som kandidat til Nobels fredspris.

Det var en lavmælt, smilende og upretensios svensk husmor Oslo-pressen møtte på Stefanshotellet forleden — viljestyrken og kreftene er skjult i et stillfarende hverdagsmenneske en umiddelbart får tillit til. Hennes ideer er, som alle nestekjærlighetens grunntanker, besnærende enkle og innlysende: Hun velger seg en liten sektor og arbeider i dybden. Som Abbé Pierre og pater Pire vil hun være sikker på at hjelpen ikke blir en masseprodusert almisse, men et hjertelig håndslag fra menneske til menneske, til gjenreisning og utfoldelse av det individuelle i den nødstedte. Som alle fintfølelse mennesker er hun nemlig redd for det å gi — der er jo også hundre ydykende og «avpersonalisierende» måter å gjøre det på. Flyktningen blir så fort bare et nummer og en mappe. Når Britta Holmström gir, er det ansikt til ansikt, og med kvinnelig intuisjon legger hun inn i hjelpen og gaven de små håndgripelige symboler som gjør den til et forhold mellom personer. Ut over de nære ting: mat, klær, medisiner, husgeråd vet hun nøyaktig hva flyktningen trenger — noen ganger sårere og før endog det nødvendigste. Hun er i stand til først av alt å gi et forsikret og rotløst menneske en praktfull bukett roser —

som en hyldest til sinnet og selvofolelsen og menneskeverdet i ham eller henne — før listen over de materielle savn skal settes opp. For hun vet at motet til å leve videre er det viktigste — og slett ikke det selvsølgeligste — i mennesker som i årevis har befunnet seg i leirer og brakkehus borte fra sitt hjemland.

Britta Holmströms arbeide for å sprengre den onde sirkel som fører flyktningen ned i håpløsheten er en imponerende saga. Dette ene lille mennesket har, ut over kravene i sitt eget familieliv, samlet og gitt videre en hjelp som i totalverdi beløper seg til 100 millioner svenske kroner. Hun administrerer et titall hjem og mangeslags sosial virksomhet i Sverige, Tyskland, Østerrike, Frankrike, Polen og Ungarn. Hun har samlet et internasjonalt arbeids team av hjelpere, hele 260 håndplukkede sosialarbeidere; protestanter, katolske og gresk-ortodokse om hverandre og i det beste samarbeide. Hun har avtvunget kommunistiske myndigheter respekt og anerkjennelse. Hun har lært vestlige myndigheter — ikke minst vesttyske — noe helt nytt og overraskende om hva en i det riktige, menneskelige miljø kan gjøre for å føre ungdomskriminelle tilbake til samfunnet. Hun har skapt en stor gruppe venner verden over, som tar seg IM's virksomhet til hjerte — hennes rundbrev til dem må trykkes i 55 000 eksemplarer. Og med de ubendige temperaments mot går hun rakt løs på det vanskeligste i hele flyktningearbeidet — den gruppe mennesker hvis nesten uløselige problemer også pater Pire har prøvet krefter med: «The hard-core» — den innerste uoppløselige kjerne i flyktningeleirene. Eller som svenskene sier: «De svårknäpta fallen». Her finner hun hva hun egentlig søker, dette ryggtak med håpløsheten som hun i et foredrag kalte «Den goda viljans dramatik».

Vi som ikke har prøvd krefter med dette, vi tror det er så enkelt: Først gjør man noden til sensasjon, så midlene kan samles. Så fordeles de — dét var dét. Britta Holmström vet bedre. Hun vet det vesentlige — det som gjør at den organisasjonen hun leder egentlig har to navn. For IM betyr ikke bare «Inomeuropeisk Misjon». Det betyr også «Individuell Människohjelp». Og det navnet peker jo inn mot noe avgjørende, ikke bare når det gjelder flyktninger, men når det gjelder menneskers omsorg for mennesker overhodet.

«DEN HELLIGE KONG HÅKON»

Det tok tid for helgenkåringene skjedde ved «prosess», dvs. ikke bare inntraff spontant — ved vox populi — men ble underlagt Kirkens kritiske undersøkelser og samvittighetsfulle vurdering. Ingen av de norske helgener fra middelalderen var gjenstand for noen «kanonisering» i moderne forstand — de var folkehelgener som de stedlige kirkelige myndigheter i større eller mindre grad godkjente som verdige vurdning og som eksempler på kristen mannsferd.

I denne originale artikkelen stiller John Frey det interessante spørsmålet om ikke den siste kongen av Hårfagre-ætten, Håkon V. Magnusson, var en slik folkevalgt «lokalhelgen» for Oslo, selvom det var St. Hallvard av Lier — hvis festdag vi feirer 15. mai — som ble byens beskytter. Dokumentene peker i hvert fall i retning av en slik tradisjon.

St. Hallvard hadde sin hovedkirke i Oslo, men han var ikke patronus eller skytshelgen bare for byen, men for hele Viken og stor deler av det Sønnenfjellske ellers, og kirker var viet til ham både i Bergen, Løvøen i Borre, Syllingdalen i Lier, Ytterby i Viken og Opstad i Odalen. I Nidaros domkirke hadde han et eget alter. I den gamle pavebyen Viterbo's legendarium blir stadens lokalhelgen betegnet som en «minoris officii» (subaltern) for distriktets hovedhelgen. Det er kanskje ikke alle som vet, at den egentlige lokalhelgen for Oslo var «den hellige kong Håkon», som sannsynligvis har hatt en lignende legendarisk rang. Og hvem var så denne Norges annen helgenkonge?

Den danske historikograf Hans Gram kom i et foredrag i Videnskabernes Selskab i København med den dengang overraskende opplysning, at kong Christian II i sin tid hadde søkt paven om kanonisasjon for en ukjent norsk helgenkonge, «den hellige Hogen». Men kurien var ved reformasjonens begynnelse blitt mer forsiktig med sine kanonisasjoner. Paven gav et unnskikende svar, men tillot dog kong Christian «at lade gjøre Officia og sige Messe om ham, helligholde hans Fester og udstaffere de Steder og Altere, hvor hans Legeme og Reliquier skulde ligge, med Kongens Navn og Titul, derhos skrevet eller udgraveret, og hvad Hans Naade ellers vilde have digtet og gjort om dette, Vers og Andet».

Gram gikk ikke nærmere inn på, hvem denne hellige Hogen skulle ha vært, og så sent som i 1870 erklærer professor C. F. Allen, at den hellige Håkon er «en ellers ukjent helgen». P. F. Suhm mente å ha fastslått, at den hellige Håkon var kong Håkon VI, idet

han dro frem en lovtale av Enea Silvio de Piccolomini (pave Pius II) av 1462, hvori paven holder denne kongen for å være en hellig mann (*Aquinus, quem divinum fuisse hominem* osv.). Men et tidligere geistlig *Necrologicum* kaller også kong Håkon V «dulcissimo».

Omkring 1800-tallet ble det funnet en fortegnelse fra det 17de århundre over oldsaker i Bergens stift som omtaler, at i en gammel senere nedrevet stenkirke på gården Qvale (Hvål) i Sogndal prestegjeld skulle det ha stått en liksten med en innskrift betegnende mannen som hvilte under den som «tredje Mand fra hellig Kong Haagen». I anledning av dette funn gjorde professor Gustav Storm oppmerksom på, at tredje mann fra den hellige kong Håkon kunne ikke være noen annen enn kong Håkon V's dattersønn, Håkon Jonsson, som i sin tid var eier av gården Hvål.

Den kulturhistoriske forskning har etterhvert brakt frem mer kildemateriale om en hellig kong Håkon. Et brev fra Tønsberg lens almue til kongen i 1424 klager over fogdenes skattepålegg og utpressing som stridende mot «Norriges Lovbog og Retterbøder, som vaare hellige Konger Magnus og Haagen have undt oss». Dette peker jo direkte på kong Magnus Lagabøter og hans sønn kong Håkon V Magnusson. To diplomer av 1503 opplyser iflg. *Diplomatarium Norvegicum* om, at herr Henrik Krummedike skjenket meget gods til den hellige kong Håkons alter i Maria-

Et halvt ødelagt stenhode fra Nidarosdomen, visstnok et portrett av Håkon V. Billedhuggeren har gitt den aldrende kongen et fengslende blikk.

kirken i Oslo. Henrik Krummedike var ansett for å være en meget påholden mann, men Knut Alfsson som han hadde latt drepe nedstammet fra kong Håkon V, så det er mulig, at Krummedike ville styrke sin sviktende posisjon ved et slikt offer.

Endelig omtaler den berømte svenske prelat og forfatter Olaus Magnus, som døde i Rom 1558 som titulær biskop av Uppsala, «den heliga Konungen Haakan». Olaus Magnus besøkte som ung mann Oslo i 1505 og nevner i sitt store memoarverk bl. a., at kong Håkon hadde et slag med danskene og forstod da å fremkalle voldsomme regn- og haglbyger (i likhet med hva Håkon jarl gjorde i slaget ved Hjørungavåg) som pisket slik i ansiktet på fienden, at han fikk seier. Håkon V hadde da også en tid krig med Danmark. Olaus omtaler, at han i Mariakirken i Oslo så kong Håkons sverd, som hadde et hjalte besatt med krystaller og var et såre skjønt syn.

Også kong Håkon Håkonsson er hos visse sen-middelalderlige kilder, bl. a. i en dansk folkeviser, i Bergens rimkrønike, i Bergens Fundats og i et *Necrologium* kalt hellig, men «den hellige Håkon i Oslo» kan hverken ha vært ham eller Håkon VI. Håkon Håkonsson falt under et hærtog til Skottland og Håkon VI ble begravet i Oslo Korskirke. Det var kong Håkon V som var gravlagt i Oslo Mariakirke, som Håkonkyrkelsen iflg. alle kilder var knyttet til.

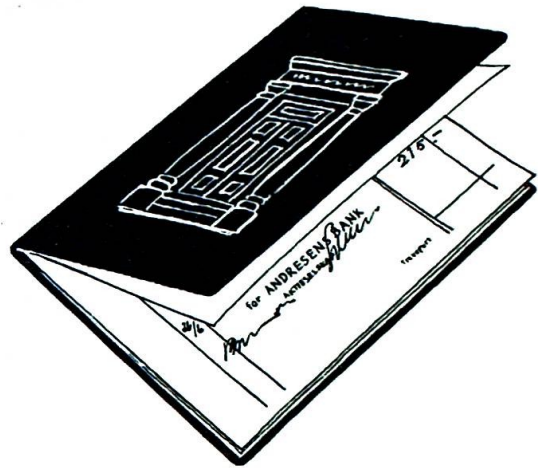
Denne kirken hadde nemlig Håkon V beriket med store donasjoner, og han er den eneste av Norges konger som fikk sin gravplass der. Hans *Anniversarium* (minnehøytid) var på hans dødsdag, 8de mai. Det foreligger ingen opplysninger om, at det har vært feiret andre steder i Norge og det står ikke oppført i Nidaros domkirkes Missale. Men i Oslo var nok «den hellige Håkons dag» en av årets største geistlige festdager. Kongens testamente bestemte nemlig, at hans *Anniversarium* skulle feires med ikke ringere kirkelige høytidshandlinger enn til jul og påske, og han hadde fastsatt store almisseutdelinger, bespisning av fattige osv. på denne dag.

«Saaledes har han selv paa en Maade forberedt sin Dyrkelse som Helgen,» sier *Ludvig Daae*. «Og det kan da neppe være tvilsomt, at det har vært Mariakirkens rige og talrige Geistlighed med dens Provst, Norriges Riges Kantsler, i Spidsen, der har gaaet et Skridt videre og i Haakon skaffet sin Kirke en local Helgen.» —

Om Oslos lokalhelgen, kong Håkon V Magnusson, er ellers å berette, at han regjerte 1299—1319 og førte en kraftig politikk mot stormennene i riket. Han var i det hele tatt en «demokratisk» konge for sin tid. Jarleverdigheten og lendermannsstillingene ble opphevet i 1308 og landets styre i stor utstrekning overdratt folk utenfor de store ættene. Rikets administrasjon ble for første gang i Norge underlagt kongens kanselli. Håkon grunnla og påbegynte oppførelsen av Akershusborgen og han anla også flere andre festninger i landet, bl. a. Vardøhus mot karelenes og russernes herjinger. Den målbevisste kongen søkte av all makt å hindre hanseatenes tiltagende aggresjon på den tiden, men hadde lite hell med seg i dette.

Med Håkon V utdøde Hårfagreætten i Norge. Et defekt stenhode av «St. Hallvards minoris officii» i Nidaros domkirke viser en livligere karakteristikk og større tegn til en portrettlikhet enn vanlig var hos portretthyster i sen-middelalderen.

Ved DAP eller KONFIRMASJON

En BANKBOK er
DEN BESTE GAVE

ANDRESENS BANK
AKTIESELSKAP
OSLO

MAISTEVNET PÅ HADELAND

Programmet for det katolske maistevnet på Hadeland Folkemuseum den 27. mai er nå nærmere fastlagt. Inntil 25. mai kan en i St. Olav Bokhandel samt i St. Josephs Institutt og St. Hallvard og St. Dominikus kirker melde seg som deltager i bussturen, mot kr. 12 ved påtegningen. Bussene avgår kl. 9 fra St. Olavs Kirke. Kl. 11 er der messe og preken ved Hans Høyærværdighet Biskop Mangers. Etter messen, fra 12.30 til kl. 14, er der lunsjpause, og der er ordnet med servering på stedet.

Selve stevnet begynner kl. 14. Der blir, foruten taler av St. Josefsforeningen formann W. Storstén og legmannsrådets formann Daniel Haakonsen, også et foredrag av Stejn Mathisen om de gamle katolske kirker på Hadeland. Der blir sang, leker for barna og konkurranser for de litt eldre, samt omvisning på museet.

Kl. 17.30 avreiser stevnedeltagerne til Granvollen, der det først blir omvisning og dernest andakt i en av søsterkirkene.

I tillegg til stevnepengene må en betale et par kroner dersom en vil besøke Hadelandsmuseet. Arrangørene håper at mange benytter seg av denne leiligheten til en dag i vakre omgivelser og på historisk grunn.

BLIKK på TIDEN

SIRKUS

■ Det er godt og trygt, livet i velferdsstaten — det er såmenn allerede meget i en nødens verden. Så blir det både utaknemlig og urettferdig å klage over at det til gjengjeld kanskje ikke alltid er så spennende. Folket har brød. Men det vil også ha sirkus. Og eftersom vi — sammenlignet med andre folk — alltid har vært husmenn når det gjelder prakt, med et hoff i borgerlig hverdagspreg og en kirke i vadmél, er det myndighetene for øvrig som må holde for. Efter tydelig amerikansk forbilde søker nå en del av dags- og ukepressen å gjøre det offentlige liv til et eneste langtrukket show. Hvilket i et alvors- og vinterland som vårt ville vært fortjenstfullt dersom det bare ikke oftest ble så smakløst og u-morsomt.

Oslo har nylig fått ny politimester — sikkert en energisk og utmerket fagmann — som tiltres under alminnelig velvilje og gode ønsker. Men se — det strekker ikke til. Man vil underholdes — i én og samme uke ser vi da hovedstadens høyeste politiembetsmann overtalt (av et ukeblad) til å hoppe tau foran et kamera (med godt følge av ordføreren og andre hektisk smilende prominenser) og (av en middagsavis) til å bli harselert av en tryllekunstner som — likeledes under blitzlampene — trekker levende fjærkre og underlige kleseffekter ut av lom-mene på ham.

Noen vil synes dette er bare måtelig fornøyelig. Noen vil tenke: Arme mann! Nå har det vært mast så lenge om hvor ugemytlig Oslo-politiet er, at nå må han løpe spissrot på hele etatens vegne. Og noen vil visst bare reflektere i stillhet over en nesten glemt egenskap i TV-menneskets tidsalder: Verdigheten.

Mon ikke en fingernem psykolog kunne finne ett og annet av interesse ved å granske nærmere denne publikumsiver efter, med pressens hjelp, å få redusert embetsmannen fra mandarin til bajass. Det skulle vel ikke være et ubevisst hevnmotiv som ligger bak?

KVINNER IMELLOM

■ «Esprit» heter et levende fransk tidsskrift, opprinnelig grunnlagt av filosofen Emmanuel Mounier. Der har en kvinnelig Sverige-turist nylig reflektert over landet og folket hinsides Kjølen — tildels med klørne ute. I en kommentar forleden i «Svenska Dagbladet» gir forfatterinnen Gunnel Vallquist henne ett og annet godmodig klaps for det, forøvrig ikke uten å spisse ører ved noen av sin franske medsøsters refleksjoner. Blant annet skriver Gunnel Vallquist noen linjer som visst passende kan supplere lederartikkelen i dette nummer av «St. Olav»:

«Kvinnoproblemet fångar naturligtvis observatørens oppmärksamhet. Hon hävdar frejdigt att kvinnan i de nordiska länderna aldrig haft något egenvärde, att hennes relativa jämlikhet (åter detta ord!) med mannen bottnat och bottnar i att hon värderas i samma mån som hon kan prestera detsamma som han, inte efter sin egen, specifikt kvinnliga prestationsförmåga. Därför har kvinnoemancipationen endast syftat till delaktighet i mannens villkor, inte till en rättvis värdering av det kvinnliga. I europeisk kultur har kvinnan annars haft ett visst ursprungligt sakralt värde, som den nordiska kvinnan aldrig ägt. Och utifrån denna djärva tes filosoferar den franska iakttagaren över kravet på kvinnliga präster. Detta krav, säger hon, är ett uttryck för den nedvärderade kvinnans djupaste instinkt: hon kräver existensberättigande på det sakrala planet: eftersom hon inte får det i sin egenskap av kvinna, måste hon söka det som präst

— för att på den vägen föra in de kvinnliga valörerna i det sakrale livet.

Det är lätt att avfärda den resande damens omdömen — eller många av dem — som betingade av «utländska fördomar». Sådant låter sig alltid sägas och ofta bevisas. Men även om så är — ett diskutabelt påstående kan också vara värt att reflektera över; när irritationen lagt sig skall man möjligen finna att det innehåller ett korn av sanning.»

BLINDERN OG VATIKANET

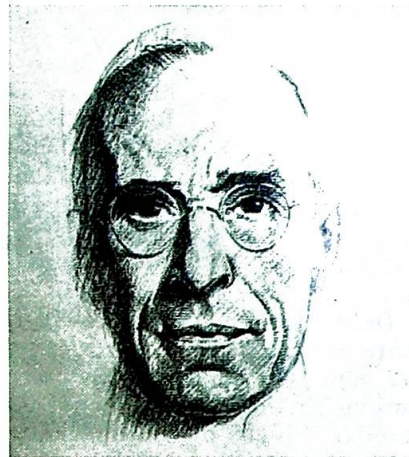
■ På mangfoldige vis blir både Europa og Verden én rett for øynene på oss og fortere enn de fleste kan følge med. Så sent som for et titall år siden ville det vel ha lydt litt merkelig om noen profeterte, at i 1962 ville norske studenter som vel ikke — de fleste av dem — har mer enn den nødtørftigste Mammon, i flokk gå inn for å støtte økonomisk et universitet som bærer navnet «Pave Pius XII.s College». Men nettopp dette er det som nå skjer. Den katolske kirke var først på pletten når det gjaldt å skape mulighetene for høyere utdanning, uten rasediskriminering, i Basutoland i Sør-Afrika. Å skape akademiske kadre i de nye, afrikanske folk var noe som lå både Pius XI. og Pius XII. varmt på hjertet, men colleget i Basutoland var bare ett av en hel mengde som Kirken har reist rundt om i det vi nå kaller utviklingslandene.

Nå må det utbygges, og det oppmuntrende er skjedd, at norske studenter påtar seg å skaffe 600 000 — seks hundre tusen! — kroner til formålet. Selv har studentene hver betalt 5 kroner i tillegg til semesteravgiften, deres lærere og professorer har gitt en daglønn. Nå utvides appellen til alle landets akademikere. For et fint stykke menneskelig solidaritet og praktisk økumenikk det er dette, at studenter i Norge bygger videre på et pavelig college, og utvider det med et institutt som skal utdanne lærere — senere følger også fakulteter for medisin og odontologi. Om ett vesentlig poeng ved dette prosjektet turde forøvrig Blindern og Vatikanet være særdeles enige: Her skal dørene være åpne også for sort ungdom fra den negerfiendtlige Sør-Afrika-Unionen, som grenser opp til Basutoland. Og colleget skal, eftersom det vokser, overføres til de innfødtes egen administrasjon, når misjonærer og studenter har gjort sin gjerning: Hjulpet det til å stå på egne ben.

GNISTER I KØBENHAVN

■ I Danmark er vår kollega «Katolsk Ugeblad» blitt årsak til en viss sensasjon, gjennom en lederartikkel signert M(artin) D(rouzy), som tildels er blitt slått stort opp i dansk dagspresse (4. mai). Bladet tar for seg det siste nummer av «Spansk Nyhedsbulletin», en informasjonstjeneste utgitt av den spanske ambassade i København, og siterer fra en artikkel om de religiøse forhold i Spania:

«Om protestanternes stilling i Spanien skrives ofte i fuldstændig uvidenhed og til tider måske tendensiøst, idet man beretter, at der øves tvang mod dem, og at de endda forfølges. Denne påstand er i højeste grad urigtig. I Spanien er der ingen, der bliver generet på grund af deres opfattelse og religiøse tro, og protestanterne kan holde gudstjenester i deres kapeller. I de byer hvor protestanternes antal er tilstrækkeligt stort, har de

Pius XII — tidlig klarsyn.

deres egne kirker. Hvad der derimod ikke er tilladt er propaganda og troshververi for andre religioner, for i Spanien hersker fuldstændig religiøs enhed, og da antallet af protestanter er meget lille (ca. 15.000) i forhold til Spaniens samlede indbyggertal 31 millioner, udgør de ikke en minoritet (!). Ydre religiøse tilkendegivelser er forbeholdt den katolske religion, der er statens officielle trosbekendelse.»

«Katolsk Ugeblad» vender seg med uttalt skarphet mot rensonnementet bak denne prosa:

«Når man læser en sådan tekst bliver man slået med forbavelse. Hvordan kan den spanske ambassade tillade sig at anvende den slags argumenter overfor den danske offentlighed? Hvordan tør den?

Argumentationen går nemlig ud på, at der i Spanien kun findes én officiel religion, den katolske. Derfor kan protestanterne hverken «øve propaganda eller troshververi», dvs. på almindelig dansk: nyde ytringsfriheden. Men er det nødvendigt at understrege, at der i Danmark også kun findes én officiel religion, nemlig den lutherske, og én statskirke, den danske folkekirke? Til trods herfor nyder katolikkerne fuldkommen ytringsfrihed, ikke alene i deres egne blade og tidsskrifter, men også i dagspressen og andre steder, ja, tilmed i protestantiske blade (som for eksempel «Kristeligt Dagblad»). De katolske skoler får en ikke ubetydelig understøttelse af staten, op til ca. 80 %, og de katolske præster, der giver religionsundervisning i dem, lønnes af staten som de øvrige lærere, hvilket ikke kun beror på, at vi er skatteydere. De katolske sognepræster har tilladelse til å føre de ministerielle kirkebøger og udnævnes dertil af kongen. Statsradiofonien transmitterer flere gange om året katolske gudstjenester og sender foredrag holdt af katolikker osv.

Under disse omstændigheder er det indlysende, at de argumenter, der skulle bevise, at protestanterne i Spanien er frit stillet, vender seg mod den, der anvender dem. Sammenlignet med danske forhold vidner de ikke om tolerance, men snarere om intolerance. Derfor ville det, så længe situationen ikke har ændret sig — så længe Spanien ikke har fulgt andre landes eksempel med hensyn til at respektere den personlige overbevisning og ytringsfrihed — være bedre ikke at komme ind på dette emne. Et forsøg på at retfærdiggøre den nuværende spanske situation kan kun blive en pinlig afsløring.

Selv om general Franco formodentlig ikke med det første forandrer sit syn på tolerancespørgsmålet, vil vi i det minste være ham taknemmelige, hvis hans ambassade i København kan skåne os for en form for forsvar, der måske er overbevist, men i hvert tilfælde virker meget lidt overbevisende!»

En antar at den stadig voksende irritasjon også i den katolske verden over de ikke-katolske mindretalls kår i Spania, og de forestillinger — blant annet fra nordiske katolikkers side — som er blitt gjort i Vatikanet i den anledning, vil føre til at religionsfriheten tas opp på det kommende konsils saksliste.

OM KONFIRMANTER

■ Vårparten står for konfirmasjon her i landet — både kirkelig og «borgerlig». I «Dagbladet» (5. mai) skriver forfatteren Odd Solumsmoen, en av kulturdebattens mer glupske kristen-eterer, om dem begge, og åpenbart med like liten sympati. Hva den første, den kirkelige, angår, står den unektelig til for hogg: Folkekirkens sans for «den store kontakflate» og velnøysomme tillit til *mulighetene* i den avkristnede middelstands uferdige ungdom, kan ta utflytende former — godt egnet til å ergre nettopp radikalere som knapt har bevart annet av det kristne temperament enn puritanismen. Solumsmoen siterer Kierkegaard's hån i «Øjeblikket» — det er effektivt og uoriginalt — og litt for lettvent: Det bør han overlate til dem som er ute i samme ærend som den danske tenkeren: Kristenlivets *fordypelse* — ikke dets avskaffelse.

Ellers er han ikke nådig med den «borgerlige» heller: «Det er noe trangt ved human-etikernes konfirmasjon, noe magert: den unge får høre om Fridtjof Nansens friluftsliv og kanskje et dikt av Nordahl Grieg, og så synger alle: Å leva det er å elska! Mens den ene part slår mynt (?) på det religiøse behov, kommer altså den annen og *underslår* det —.»

Leser en Solumsmoens illsinnte angrep på at unge mennesker

engasjeres i noe litt mer krevende enn selve det faktum at de er unge, og derefter Arnulf Øverlands ellers gode og kloke festtale ved den borgerlige konfirmasjon i Rådhuset i Oslo («Arbeiderbladet» 7. mai), blir en igjen slått av dette merkelige misforhold mellom god form og skralt innhold, mellom slepen stil og infantile forestillinger som så unntagelsesfritt preger norske radikaleres oppgjør med kristendommen. Deres begreper om hva kristne tror, synes låst fast etsteds på 12-års-stadiet — de synes simpelthen aldri å ha oppfattet den kristne kirkes tale gjennom et voksent menneskes kategorier. Det er mildt sagt en undervurdering av hva de bekjemper så drabelig.

De synes heller ikke streifet av den tanke at der kanskje ligger mer sprengstoff til det «opprør» de utrettelig preker for tenåringerne i *Evangeliet* enn i de veltempererte medborgerdyder, man setter i stedet. Være glad i sine barn, gå med naturglede i Nordmarka, ha tålsomhet for andre — det er såre gode, men litt selvfølgelige ting.

«Det er en fornærmelse mot mennesket å by det bare det blott og bart menneskelige», heter det hos en gammel gresk vismann. Mon ikke nettopp ungdommen er særdeles vår for den fornærmelsen — så vår at den noen ganger knuser ruter og stjeler biler for å ramme det samfunnet som står bak den.

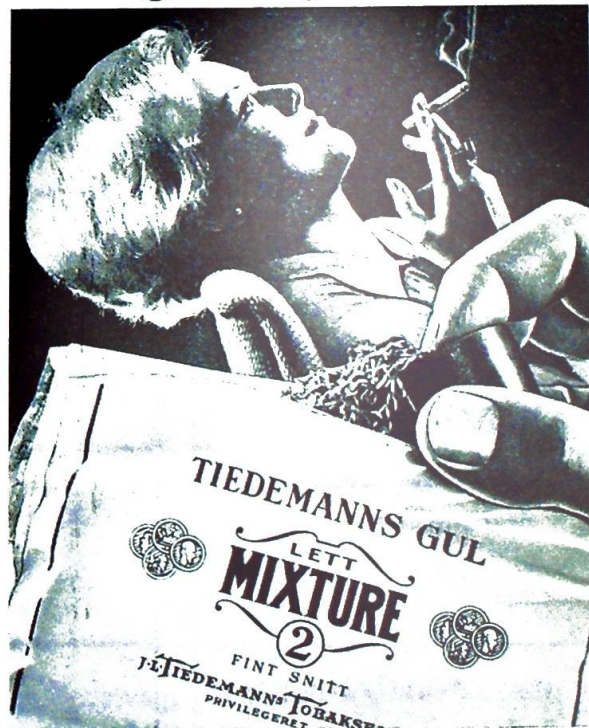
Frater Candidus.

SOMMERKOLENE IÅR

Det er en meget lettet skoleledelse som nå kan meddele at det også i år, tross vanskelighetene med å finne egnet leirsted, blir arrangert *sommerskoler* for norsk og nordisk katolsk ungdom.

Juniorskole (norsk ungdom 15—18 år) blir arran-

velg riktig tobakk

TIEDEMANN'S GUL

66-62

gert på Persbråten (Bleiken, Hadeland) fra 29. juli til 4. august, prisen blir kr. 65.

Sommerskole (nordisk ungdom 18—30 år) arrangeres — likeledes på Persbråten — fra 5. til 11. august. Også her er prisen kr. 65.

Sommerskole (nordisk ungdom 18—30 år) arrangeres dessuten på Øm i Jylland, og den danske skoleledelse opplyser at datoene her blir 8.—14. juli og prisen 60 (danske) kroner.

UTLANDET

VATIKANET

Nye sendemenn til Spania og Portugal.

Vatikanet har utnevnt nye nuntier (pavelige sendemenn) til Spania og Portugal. Til ny nuntius i Madrid har pave Johannes utnevnt erkebiskop Antonio Riberi, hittil nuntius i Irland, og 68 år gammel. Til ny nuntius i Lisboa har paven utnevnt erkebiskop Maximilian von Fürstenberg, som tidligere har gjort tjeneste som apostolisk delegat i Australia. Den nye nuntius stammer fra Holland, og er 57 år gammel. De to fratredende sendemenn i Madrid og Lisboa, Mgr. Antoniutti og Mgr. Panico, var begge blant de av pave Johannes sist utnevnte kardinaler.

Bekymring for Polen.

I forbindelse med kardinal Wyszyński's erklæringer nylig om gudløshetspropagandaen og trakasseriene mot kirken i Polen, understreker man på Vatikanhold sin bekymring over utviklingen av forholdet mellom Stat og Kirke sammesteds. Så langt fra å stabilisere seg, som en søker å fastslå på visse politiske hold i Polen, synes forholdet tvert om stadig

å forverre seg, og gir grunn til fornyet bekymring for de polske katolikkens skjebne.

SKOTTLAND

Økumeniske samtaler.

På innbydelse fra det katolske St. Mary's Abbey i Nunraw har 80 geistlige og legfolk fra den reformerte, den anglikanske og den katolske kirke vært samlet til trossamtaler. Tiltaket er det første i sitt slag i Skottland, der de religiøse motsetninger mellom konfesjonene har vært særskilt følbare, og har vært betegnet som en historisk begivenhet.

BRASIL

Kirken ønsker jordreform.

Erkebiskopen av Sao Paulo, kardinal Carmelo de Vasconcellos, har innbudt den brasilianske president dr. Goulart og en rekke agronomiske og juridiske eksperter til en kongres som skal drøfte nødvendigheten av en gjennomgripende jordreform i Brasil. Kongressen er arrangert av den nye katolske bondebevegelsen «Frente Agrarios». Tiltaket må sees som et ledd i Kirkens bevisste bestrebelse på å fremskynde en forandring i eiendomsforholdene, til fordel for den langt overveiende del av de 16 millioner brasilianske bønder som er eiendomsløse og ofre for sosial urettferdighet.

Innmeldingsfristene er 15. juni, og en får alle nærmere opplysninger ved henvendelse til Unge Norske Katolikkers Forbund, Skoleledelsen, Øvre Foss 8/F/1 — Oslo NØ.

Arrangementene kan anbefales varmt, skoleledelsen har allerede i en årrekke godtgjort at den har dekning for hva den lover de unge i sitt program: «En åpen dør til tros livet, til kameratskap mellom trofeller, en hyggelig og lærerik uke i katolsk miljø».

DANMARK

Lutherske prester ved katolsk kirkeinnvielse.

Ifølge nyhetsbyrået KNA, overvar tre lutherske prester i sin prestedrakt nylig en katolsk kirkevigsel ved den katolske biskop av København, Mgr. Theodor Suhr.

LITAUEN

Sterkt anti-kirkelig press.

Meldinger fra Litauen, som siden siste verdenskrig har vært innlemmet i Sovjet-Samveldet, tyder på at presset mot den kristne del av befolkningen har øket særlig den siste tid. Klager i den kommunistiske presse røber at kampen mot religionen har gitt dårlige resultater, og følges av krav om at kampanjen skjerpes. Samtidig gjentas anklager mot Vatikanet om at det er en «sentral for krigshissere».

SPANIA

Kirken fremmer boligbyggingen.

Bispedømmet Madrid har stilt seg i spissen for en stor innsamling, utlodning og tombola som hvert år reiser kapital til nye boliger. De siste år har en derved kunne reise gjennomsnittlig 250 hus, og med utbyttet av dette års arrangement håper en å kunne nå et totalt resultat på 30 000 nye boliger.

FREDRIKSTAD

T L F. 1662 - 2062

DRAMMEN

GUSTAV BÖHM & SØN A/S
Bakeri og Konditori
Drammen

DRAMMEN

FRANTZ HEGG
Grønnsaker og frukt
jager sykdom på flukt.
Øvre Torvgt. Tif. 83 24 62

Drammens malerforretning
Tif. 83 39 16 - 83 33 32
Inneh. Asbjørn Gundersen

GUSTAV THIELEMANN
Pølse- og hermetikkfabrikk
Tif. 83 41 84 - DRAMMEN

TYRILYS ^{A/S} TYRI FABRIKKER
Drammen
Har også landets eneste bivokspresseri

BERLIN

Kirke og menighet skilt.

Den katolske biskopen av Berlin, dr. *Alfred Bengsch*, har innviet et «nødkapell» for vestberlinere fra St. Michaelskirken i Berlin, som ved Ulbricht-regimets mur er blitt skilt fra sin sognekirke. St. Michaelskirken ligger bare et stenkast inne på Øst-Berlins nå avstengte område.

TYRKIA

Anglikanere og gresk-ortodokse.

Den anglikanske kirkes overhode, erkebiskop dr. Michael Ramsay av Canterbury, har nylig besøkt Konstantinopel (Istanbul) og der avlagt et besøk hos patriarken av Konstantinopel, Athenagoras II — en av de gresk-ortodokse kirkeledere som varmest har imøtekommet pavenes ønsker om og arbeide for en tilnærming med enheten for øye. Dr. Ramsay betegner kontakten som «tilfredsstillende for begge parter», og fortsetter sin kontaktreise i Øst-Europa, foreløpig til Athen. Det er kjent at dr. Ramsay deler sin forgjengers, dr. Geoffrey Fisher's positive holdning til en ny og bedre kontakt mellom den anglikanske kirke og Vatikanet.

USA

Den katolske befolkning.

En folketelling nylig viser at der idag lever vel 42 800 000 katolikker i De Forente Stater. Sammenligner en med fjorårets tall, ser en at katolikkene har gått frem med 771 765 på ett år. For ti år siden regnet en med 30 425 015 katolikker i USA.

New Orleans bøyer seg.

New Orleans, som rommer en vesentlig del av katolikkene i de amerikanske Sydstatene, har — som nevnt i forrige nr. av «St. Olav» — opplevd strid over integreringen av sorte barn i hvite skoler. Etter at Mgr. Rummel, den katolske erkebiskopen, krevde raseskillet i skolene opphevd fra og med kommende skoleår i alle katolske skoler i erkebispedømmet, og ekskommuniserte en liten gruppe legfolk som søkte å reise motstand mot hans bestemmelse, synes

saken å ordne seg etter hans avgjørelse. Den boycott som søktes organisert, er falt i fisk, idet innmeldingene til høst-terminen allerede har oversteget 1 000 barn av begge raser.

HAMAR
Hedmark Cementvarefabrik E. GRILL FASTING Hamar Elverum - Kongsvinger
KNUTSTAD & HOLEN FISK OG VILT HAMAR

HAMAR

**Alltid
alt i**

Rør - varme - og
Sanitærutstyr

J. ARNT JENSEN

BRØDRENE DAHL AIS - AVD. HAMAR

Halden-
firmaer

Karl Knap ^{A/S}

Tlf. 2710

Bygningsartikler — Rør og Maskinforretning

Linoleum

<p>ØSTFOLD SNEKKERIFABRIKK</p> <p>Dører — Vinduer — Trapper</p> <p>Kjøkkeninnredninger</p> <p>Tlf. 1630</p>	<p>Martha Klein Ahlsen</p> <p>Frukt - Sjokolade - Tobakk</p> <p>Tlf. 1269</p>	<p>KARL STORM ANDERSEN</p> <p>Fisk - Delikatesseforretning</p> <p>Tlf. 1155 - Privat 1159</p>
<p>Gunnar Setterquist</p> <p>Elektrisk forretning. Aut. installatør</p> <p>HALDEN - BERG - IDD</p> <p>Tlf. 1981 og 1733 — Storgt. 1</p>	<p>FRIDTJOF NIELSEN</p> <p>Kjøtt- og pølsevareforretning</p> <p>Tlf. Forr. 1094 — Privat 1282</p> <p>Etbl. 1890</p>	<p>Fredrikshalds Meieribolag</p> <p>HALDEN</p>
<p>SIGURD GRØNNERN</p> <p>Manufaktur og utstyr</p> <p>Tlf. 2746</p>	<p>A/S HALDENS BRYGGERI</p>	<p>F. JØRGENSEN</p> <p>Aut. rørlegger - Rørhandel</p> <p>Tlf. 1844 - 2535</p>
<p>HALDEN FARVEHANDEL</p> <p>A. Sandaker, Torvet</p> <p>Tlf. 1264</p>	<p><i>Paul Johannesen</i></p> <p><i>Allt i ut og optik</i></p> <p>TELF. 20 11</p>	<p>Glassmester</p> <p>OSKAR L. HANSEN</p> <p>Allt i glassarbeid og innramming</p> <p>Tlf. 2976</p>
<p>CHR. KLEIN</p> <p>Bakeri & Konditori</p> <p>Storgt. 26. Tlf. 1118</p>	<p>HALDENS ARB. HANDELSFORENING</p> <p>Allt i gode varer</p> <p>i våre avdelinger</p>	<p>SVERRE BIGUM</p> <p>Kolonialforretning</p> <p>Tlf. 1425</p>

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 77 87 - 69 43 72

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

All slags
forsikring

ANTH. B NILSEN & CO'S
ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

Spesialforretning i
RUSTFRITT STAL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

A/s E. Sunde & Co. Ltd.

Oslo

Alt i rørbransjen

WISBECH
ARTISELSKAP

Majorstua - Oslo

**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER**

WITTUSEN & JENSEN A.S

Trykkeri

Kontorrekvisitasystemer

E. M. JACOBSEN

Bakeri & Conditori

Akersgt. 67

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.

Tlf. 21 69 06

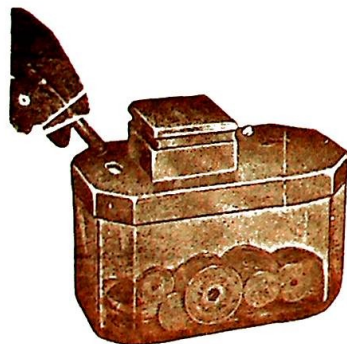
Melitta

KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsv. 23, Grefsen

Tlf. 21 18 32

SØREN HANSSEN

Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo

Telefon 33 77 34

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 429990